

ترومای ثانویه؛ وقتی درد فرزند در خانه می پیچد

تروما یا آسیب ثانویه، تغییر در تجربه درونی والدین است که در نتیجه شنیدن داستان‌های آسیب‌زای فرزندشان (دانشجوی علوم پزشکی) و مشاهده رنج او در مواجهه با مجروحان و مرگ‌ومیرهای ناشی از جنگ ایجاد می‌شود.

مکانیسم انتقال (چرا این اتفاق می‌افتد؟)

– نورون‌های آینه‌ای (Mirror Neurons): سیستم عصبی والدین به گونه‌ای طراحی شده که با مشاهده اضطراب فرزند، همان مسیرهای عصبی درد را در مغز خود فعال می‌کند.

همدلی افراطی (Hyper-Empathy):

پیوند عاطفی عمیق باعث می‌شود مرز بین «اضطراب دانشجو» و «آرامش والدین» از بین برود.

نشانه‌های بالینی در والدین:

- شناختی: هجوم افکار ناخواسته درباره خطراتی که فرزند را تهدید می‌کند، اختلال در تمرکز.
- هیجانی: احساس درماندگی، خشم ناگهانی، یا «بی‌حسی عاطفی» (گرختی نسبت به دنیای بیرون).
- جسمانی: اختلال خواب (کابوس)، تغییر اشتها، تپش قلب زمان شنیدن صدای زنگ تلفن.
- رفتاری: چک کردن مداوم اخبار یا تماس‌های مکرر و اضطرابی با فرزند.

عوامل تشدیدکننده در شرایط جنگی (۴۰ روز بحران)

- استرس انباشته: گذشت ۴۰ روز باعث فرسودگی مکانیزم‌های دفاعی مغز شده است.
- ابهام در آینده: عدم توافق بر سر آتش‌بس، حس «بی‌پایان بودن رنج» را القا می‌کند.
- فشار مضاعف کادر درمان: دانشجوی علوم پزشکی علاوه بر خطر جنگ، با «فشار اخلاقی» (Moral Distress) ناشی از کمبود امکانات درمانی روبروست که این فشار را به خانه منتقل می‌کند.

راهکارهای مبتنی بر شواهد (تاب‌آوری علمی)

- گوش دادن فعال بدون بازداری: والدین باید به فرزند اجازه تخلیه هیجانی بدهند، اما خودشان نباید تمام آن بار را به تنهایی حمل کنند (توزیع بار روانی در خانواده).
- رژیم اطلاعاتی (Information Hygiene): کاهش مواجهه با تصاویر گرافیکی جنگ و بیمارستان در شبکه‌های اجتماعی.
- تکنیک‌های زمین‌گیر شدن (Grounding Techniques): تمرکز بر فعالیت‌های روزمره و روتین‌های کوچک برای بازگرداندن مغز از حالت «هشدار جنگی» به «حالت امن».
- تغییر روایت: تبدیل روایت «فرزندم در خطر است» به «فرزندم در حال کسب هویت حرفه‌ای و خدمت انسانی است».

پیام نهایی

- «مراقبت از خود، اولین قدم برای حمایت از فرزند است. والدی که از نظر روانی فرسوده باشد، نمی‌تواند پناهگاه امنی برای دانشجویش باشد.»

کنار شما هستیم.

اداره ارتباط خانواده با دانشگاه مرکز مشاوره دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
خط آنکال ارتباط خانواده با دانشگاه: ۰۹۹۶۷۹۲۴۹۵۲

تهیه و تنظیم: شهره سادات میرباقری، محبوبه اله مرادی

